

ערב עיון לזכרו של מח"ט 188 אל"מ יצחק בן שוהם ז"ל (27.10.20)

עברו 48 שנים. הקשר שלי עם אלוף משנה איציק בן שוהם ז"ל התחיל בשירותי כקצין שלישות בחט' 188 ואיציק היה מפקדי הנערץ והקשר הזה המשיך לאחר מותו עם רעייתו אתי בן שוהם ז"ל באופן הדוק לאורך כל השנים. ואני מבקש לאחל למתן בנם ומשפחתו אריכות ימים.

אני מבקש להזכיר את איציק עם החיוך האבהי השובה לב, הוא אדם מיוחד באישיותו. הוא היה מצד אחד מנהיג, מפקד אבל נתן לנו את התחושה שהוא האבא שלנו והוא מוביל אותנו ואנחנו בעצם כמו הילדים שלו.

דרך הניהול של איציק הייתה שונה ממפקדים אחרים. הגישה של איציק בהדברות, בלהסביר, בלעשות את הדברים ביחד. מתוך אמונה ולא מתוך הפחד והמורא מהמפקד. הוא פשוט נתן לנו את ההרגשה "אחרי", "אל תחששו ממני, אם יש לכם מה לומר- תאמרו! אם אתם רוצים להביע דעה - תביעו אותה".

מבחינתי, הוא שידר שהוא פתוח לדעות והצעות מהקצינים הסובבים אותו וכשאנחנו בצרה משותפת נעשה הכל בשיתוף ע"מ שהחטיבה תהיה חטיבה מובילה. זו בעצם הייתה ההרגשה שלי שקיבלתי ממנו כקצין השלישות שלו וכך גם חשו כל המפקדים מסביבו.

שאני מדבר על הביחד הזה, אני רוצה להזכיר שלפני המלחמה היה מפגש של קציני המטה עם רעיותיהם והמג"דים של החטיבה אצלו בבית. מין ערב של גיבוש בשישי בערב. לאורך כל תקופת שירותי בצבא, כ-25 שנים, זו הייתה הפעם הראשונה שבעצם נאספו כל קציני המטה, כל המפקדים של החטיבה אצל איציק בן שוהם מפקד החטיבה בביתו והוא נתן לנו את התחושה הטובה ביותר, שאנחנו כיחידה אחת מגובשת עם מטרה משותפת.

אתי ואיציק, בראייתי, היו אנשים מיוחדים, הקשר שלי איתם היה קשר של הערצה ואהבה. אהבתי אותם כל השנים וזו הייתה תחושה נפלאה לפקד תחת פיקודו.

במלחמה, לצערי היו המון דברים קשים ותמיד אני אומר שקשה לי לדבר עליהם. אבל במקרה של אתי ואיציק קשה שלא לדבר עליהם.

יום א' 07/10/73 בשעות הבוקר, המח"ט מבקש מקצין האג"ם בני קצין לחבור אליו לצומת המזבלה על מנת להצטרף לצוות המח"ט בטנק שלו.

אני שכל הלילה הייתי בחפ"ק החטיבה בנפח, מסיע את בני לצומת המזבלה ושם רואה אותי המח"ט ושואל אותי בחיוך "מה אתה עושה פה?". פתאום המח"ט רואה אותי, ושואל שאלה כזו...

התפיסה של הצבא באותה התקופה שלקצין השלישות יש מה לעשות לפני המלחמה ולאחריה אבל במלחמה מקומם של סגלי השלישות בעורף.

אני עד היום משחזר את התגובה שלי, הרגשתי נבוך כמו ילד קטן ועניתי לו "אני פה כמו כולם". אני חושב שהרגע הזה, היה בעצם מבחינתי הרגע שנתן לי את כל הכוחות של מה שעשיתי בהמשך להקמת החטיבה מחדש.

לצערי הרב, אחרי מספר שעות נאלצתי לטפל בפינוי של המח"ט שלי איציק בן שוהם, ושל דוד ישראל שהיה הסמח"ט שלי ושל בני קצין שהיה קצין האג"מ והיה חבר לחדר שלי וישנו ביחד באותו החדר כל יום.

אני יוצר קשר עם מח"ט חטיבת המילואים אל"מ אורי אור ומבקש ממנו להיכנס לשטח ולעסוק בפעילות של פינוי החללים. זה דבר שכל פעם שאני משחזר את האירוע אני בצמרמורת.

כל הזמן הזה הייתי בנפח, עסקתי עם הסמח"ט עם 4 הטנקים הפגועים שהגיעו לנפח, עם 2 טנקים מתוכם הקמנו את "כוח צביקה" וטנק אחד הייתה גופה שסועה שבקשתי מהרב הפיקודי את חוליית הפינוי שתסייע לי לפנות הגופה והטנק הרביעי היה לא שמיש.

וככה כל הלילה הייתי בחפ"ק בהאזנה מי נמצא איפה, ולמחרת בצהריים שצביקה גרינבורג עם עוד טנק נכנסים לנפח, הנהג של צביקה ברח לו וצביקה מבקש ממני נהג טנק ע"מ לרדת עם הטנק לעליקה, ואני יורד אליו עם נהג טנק איתי בגי"פ. בדרך אני פוגש את אבירם מן סגן-מפקד אוגדה והוא שואל אותי מה בדיוק קורה בנפח, ואני מעביר לו דיווח מדויק מה חוותי בלילה, ושאני חוזר לנפח עם נהג ומוריד את צביקה לעלקה.

בשלב יותר מאוחר ירדנו למחנה ירדן שם ממוקמים מחסני החירום (ימ"ח) של החטיבה ושם בעצם התחלנו את ההתארגנות מחדש עם לוחמים חדשים שקלטנו אותם מהחטיבה הדרומית ולוחמים נוספים שאספתי ממקומות נוספים שונים על מנת לבנות צוותי טנקים מחדש.

כשאל"מ יוסי בן חנן הגיע למחרת למחנה ירדן, הוא מקבל 13 צוותי טנקים עם הטנקים עצמם מוכנים ללחימה והוא חובר לחטיבה 7 לכיוון המובלעת הסורית.

מאותו הרגע שהחט' ירדה מסד"כ הצבא וגייסות השריון ידעו שיש בידי צוותי טנקים, קיבלתי פקודה לרדת לקסטינה עם רשימת הלוחמים ואנשי הצוות ע"מ שהם ישבצו אותם מחדש על פי צורכיהם.

באותם שעות וימים משפחות לוחמים שלנו עלו לרמה"ג ואני הייתי איש הקשר היחיד מולם שידע איפה כל לוחם נמצא, מי פצוע מי פונה לביה"ח ומה מצבם ובעצם היה לי שיבוץ קרבי על סטנדים שהכנו לעצמנו ובצורה כזו עקבנו אחרי כל לוחם ולוחם ועל כשירות של כל צוות טנק.

כשראיתי שאני איש הקשר היחיד, התקשרתי ליוסי רל"ש אלוף הפיקוד, הכרתי אותו מתפקידי הקודמים, כל פעם שאלוף הפיקוד עלה לרמת הגולן לבקר באחת היחידות הוא תמיד עבר דרכנו לומר שלום ואני הייתי תמיד מלווה אותו בכל הביקורים.

הרגשתי בנוח לפנות ליוסי ולבקש פגישה עם האלוף וזה במטרה לשכנע את אלוף הפיקוד שיבטל את הפקודה של גייסות השריון ויאפשר לחטיבה 188 להמשיך בהתארגנות ולסייע בלחימה ברמת הגולן.

עליתי לחמ"ל פצ"ן, ראיתי בטבלאות שלהם על הלוח שחטיבה 188 מחוקה מסד"כ הפיקוד. האלוף תחקר אותי מה בדיוק קורה ומה מצב הלוחמים והאם החטיבה יכולה להמשיך לתפקד. כמובן שעניתי בחיוב והצלחתי לבטל את ההחלטה של גייסות השריון והוא קיבל את בקשתי להמשיך בהתארגנות ולסייע בלחימה ברמת הגולן. וכך היה, חזרתי חזרה לרמת הגולן להמשיך הפעילות לשיקום החטיבה.

בהמשך המלחמה, לאחר הפציעה של המח"ט יוסי בן חנן שהחליף את המח"ט בן שוהם שנהרג, ביקשתי מיאיר נפש מג"ד 74 שיחזור לחטיבה ע"מ שהוא יהיה מפקדנו. לצערי הרב יאיר לא קיבל את בקשתי והוא חזר לגדוד 82 ואף דיווח למח"ט 7 יאנוש שברשותי יש לוחמים של גדוד 74 ו-53.

יאנוש קורה לי לשיחה ושואל אותי: "יש לך אנשי צוות?" אני עונה לו כן. ואני עם הגובה של החצי מטר מול ה-2 מטר שלו והוא עם סרבל לא מגולח, ואני מסתכל עליו מלמטה למעלה והוא אומר לי "אתה מסרב לי פקודה במלחמה?" אמרתי לו: "אתה מח"ט 7, לי אין מח"ט וכל מה שאני רוצה הוא להקים את החטיבה מחדש ותאפשר לי זאת" ... יאנוש בן גל החליט לשפוט אותי על כך.

נכנסתי אליו למשפט, סירבתי להישפט לפניו ונשלחתי להישפט אצל תא"ל מן סגן-מפקד האוגדה. והוא שואל אותי "אתה לא הקצין שפגשתי ביום א' שדיווח לי מה קורה בנפח?" אני משיב לו בחיוב. "מה הסיפור?" סיפרתי לו את המקרה, הוא הרים טלפון ליאנוש וביטל את המשפט והתלונה.

חזרתי חזרה ליחידה ובעצם עסקתי בהקמת החטיבה מחדש. בהמשך, הצטרף אלינו סמח"ט בשם שמחה עם אישיות מדהימה וסייע לי בהקמת החטיבה.

באירוע עם יאנוש בן גל, אני חייב לציין שכל מי שמכיר את האיש אמר לי שהוא ינטור לי לכל החיים, אולם לפליאתם ולזכותו יאמר, שהוא היה צריך למנות קש"פ צפון הוא בחר בי.

היחסים בנינו היום מצוינים ואני ראיתי אותו בפן אחר מכולם.

המצחיק הוא, שהשתחררנו, כל פעם שהיה רואה אותי, היה מספר לכולם שאני הקצין שהוא הכניס במלחמה לכלא.

המעגלים בחיים מזמנים לנו מקרים מפתיעים, שהתחלתי לנהל את קניון השרון בנתניה שהיה השני בארץ, אשתו של יאנוש הייתה המזכירה האישית שלי במשך כשנה וזה מראה איך אנחנו כבני אדם מתנהלים. מבחינתי, הגדולה באישיותו של יאנוש הייתה ההפרדה בין הקטע האישי באירוע סירוב הפקודה במלחמה לבין ההתנהלות המקצועית.

אגב, אני קיבלתי צל"ש במלחמה ויאנוש אמר לי "שאם היה לך את האומץ לסרב לי פקודה במלחמה, רק על זה מגיע לך צל"ש".

וזה ההבדל בין המפקדים, מצד אחד איציק בן שוהם שהייתה לו תפיסה ניהולית אחרת של שיתוף, התייעצות וקבלת החלטות ובניגוד גמור מיאנוש בן גל שמעל מכח המורא. מבחינתי, אני מעריץ את כולם, הייתה פה אחוות לוחמים מדהימה שאני לא יכול להתעלם ממנה וזה עושה לי טוב כל פעם כשאני חושב מי היו המפקדים שלי כל שנותיי בצבא.

כל הלוחמים המשיכו להילחם למרות שהרבה מהפקדים נהרגו, אבל הרצון להקים את החטיבה מחדש נבעה קודם כל מזה שהורידו אותה מהסד"כ בהחלטה של רגע והרצון להמשיך ולהלחם על הבית ברמת הגולן לאורך כל המלחמה.

משלב ההקמה של החטיבה בפיקודו של יוסי בן חנן, דני ורדי שהיה מג"ד 53 ובהמשך הפך להיות המח"ט שלנו וההחלטה של הצבא להקפיץ אותנו למובלעת הסורית ע"מ להחליף את חטיבה 7 שיצאה להתארגנות.

בסיום המלחמה, דני ורדי קיבל את הפיקוד על החטיבה, סיימנו את החטיבה עם 3
גדודים סדירים וגדוד מילואים.

אני יכול לומר, שהיה מפקד חיילים בצבא, כל הצבא עמד ולא זז. וספרו חייל חייל.
הצבא הופתע לראות את השליטה בכח האדם שהייתה מלאה.

אני, כקצין שלישות, ידעתי בדיוק כל חייל מה מצבו כולל חיילים שירדו לסיני. השליטה
בחיילים היא הגדולה של החטיבה ומפקדיה בכל המלחמה.

אני לפחות מרגיש שעשיתי הכל ע"מ לקיים את מורשתו של איציק בן שוהם.